

*Maja Strozzi, Igor Stravinski i Bela Pečić.
Zagreb, vjerojatno 1926. godine,
prigodom zajedničkog nastupa Stravinskog i Maje Strozzi u HGZ-u.
Arhiv HGZ-a.*

**UZ IZLOŽBU »IZ OSTAVŠTINE MAJE STROZZI«
HGZ, studeni 2010. – siječanj 2011.**

Dobrotom prerano preminule Maje Papandopulo Hrvatski je glazbeni zavod dobio ostavštinu njezine bake, glasovite sopranistice Maje Strozzi. Time se je HGZ-ova »Papandopulijana«, započeta 2006. godine, kada su Maja i Zdenka Papandopulo, kao nasljednice Borisa Papandopula, HGZ-u predale skladateljevu ostavštinu, proširila na stariju generaciju i na neke druge horizonte. Opsežnu zbirku muzikalija Maje Strozzi, koja je pridružena osnovnom fondu muzikalija HGZ-ove knjižnice, sredila je i popisala muzikologinja Nina Čalopek. Na izložbi u vitrinama ispred velike dvorane bit će uz note izložene i fotografije te diplome.

O ZBIRCI MUZIKALIJA MAJE STROZZI

Notna ostavština Maje Strozzi (Zagreb, 1882. – Rijeka, 1962.) na prvi pogled ne nudi niti velike partiture, niti iznimna muzikološka otkrića, kao što ne otkriva ni nove odnose u privatnom i profesionalnom životu vlasnice. Tek nakon što se otpuhne prašina na marginama, između crtovlja i ispod pohabanih naslovnica, ova »hrpa tiskane muzike« skriva mogućnost neke priče o kazališno-glazbeničkoj obitelji Strozzi-Pečić.

Ostavština broji oko 770 jedinica notne građe. Većinu čine naslovi stranih skladatelja, dok su domaći autori zastupljeni tek jednom desetinom. Mnogobrojna skladateljska imena – točnije njih 318 – od Bacha do Bartóka, prikazuju bogato poznavanje literature i široke obzore vlasnice zbirke, većinom na području solo popijevke, a manje opere i oratorija te ostalih vokalnih vrsta. Među mnogobrojnim i raznovrsnim skladateljima potrebno je istaknuti A. Schönberga (zastupljen s 13 jedinica, npr. *Das Buch der hängenden Gärten*, op. 15), G. Mahlera (*Kindertotenlieder*), R. Straussa (zastupljen s 24 jedinica, većinom albuma vokalne lirike), I. Stravinskog (popijevke i klavirski izvadci npr. *Oedipus Rex*, *Pribaoutki*, *Posvećenje proljeća*, *Renard*, *Le Rossignol*), ali i brojne češke skladatelje. Klavirska literatura obuhvaća temeljna djela poput skladbi Chopina, Liszta, Beethovena, Mozarta ili Debussyja, Skrjabinina i Griega.

Zanimljivo je da se kao vlasnici jednog neznatnog dijela građe potpisuju i pijanist Bela Pečić, suprug Maje Strozzi te Jana Puleva, druga supruga Borisa Papandopula, sina Maje Strozzi. Njegov potpis također nalazimo, i to na 34 jedinica. Radi se o vrlo ranim datacijama (od 1919., kada je imao samo 13 godina, do 1925.), većinom klavirskim opusima, iz kojih se izvrsno može rekonstruirati klavirsko naukovanje mladog skladatelja. Uz Mozartove i Beethovenove sonate, Bachove Preludije i fuge te *Engleske suite*, nižu se i Brahms, Liszt (Balada u h-molu), Borodin (*Petite Suite*), Debussy (*L'isle joyeuse*), Ravel (*Miroirs*, *Le tombeau de Couperin*), Händel (*Grobschmied-Variationen*), Buxtehude (Preludij i fuga za orgulje, u transkripciji za klavir Sergeja Prokofjeva), Rahmanjinov (Preludij u g-molu), Prokofjev (Preludij op. 12 br. 7, *Rigaudon* op. 12 br. 3), Stravinski (*Piano Rag Music*) i dr.

No, tek kad otvorimo korice tih glazbenih tiskovina pronalazimo mnogobrojne posvete (među njima i Stravinskijeve!), komentare, opaske, prijevode tekstova, črkarije i crteže, a posebno vidljiva crvena i plava olovka markirala je dinamičke i agogičke oznake. Možda je upravo iščitavanje ovog specifičnog i svakom glazbeniku imanentnog zapisa procesa rada na partituri i razmišljanja o stvaranju glazbe kroz partituru, radilo se o božićnoj popijevci ili o *Trois poésies de la lyrique japonaise* Igora Stravinskog, upravo ono najvrijednije u ostavštini Maje Strozzi.

Nina Čalopek

GDJE JE SVETA CECILIJA U ZAGREBU – uz 22. studenoga, blagdan zaštitnice glazbe

Na Kaptolu su, relativno blizu jedan drugome, dva prikaza muziciranja. Iznad Dolca Radaušev brončani Petrica Kerempuh svira na gitari pod galgama, a na sivo-bijeloj kući pokraj kazališta »Komedija« (Kaptol 8) naslikana je sv. Cecilija. Riječ je o obnovljenoj freski, pronađenoj prilikom restauracije 1988. godine, na kojoj svetica svira na njoj atribuiranom glazbalu, portativu.

Od 1704. godine u toj je kuriji živio kantor Toma Kovačević, zaslužan za hrvatsku glazbu zbog toga što je 1701. godine u Beču objavio priručnik *Brevis cantus gregoriani notitia* (*Kratka uputa u gregorijansko pjevanje*). Donedavno se smatralo da bi Kovačević mogao biti i sastavljač znamenite zbirke hrvatskih crkvenih napjeva *Cithara octochorda* (*Osmostruna citara*), objavljene prvi put u Beču iste godine kada i njegova knjižica. Međutim, Lovro Županović u popratnoj je studiji uz faksimilni pretisak trećeg izdanja *Cithare* (objavljen 1998.) zaključio da je Kovačević vjerojatno sudjelovao u njezinu priređivanju i odnošenju u Beč, ali da je sastavljanje *Cithare* dovršio kantor Franjo Novačić.

Nekoliko godina poslije useljenja u kuriju Kovačević je podigao ulično krilo, što je označio spomen-pločom na pročelju, pokraj freske sa sv. Cecilijom. Na ploči je grb i natpis na latinskom, koji u prijevodu glasi: »Ovu kuću kantiorata iz temelja je sagradio Tomo Kovačević, protonotar apostolski, kantor i kanonik zagrebački. Nasljedniče, tebi sam je osnovao i ostavio u miraz. Sjećaj se mene, a pjesmama hvali Boga.« U navedenom je natpisu kronogram, tj. slova istaknuta u prvom retku, čitana kao rimski brojevi, daju 1710. godinu: »HaeC DoMV's CantoratVs.« To opet povezuje Kovačevića s *Citharom*: na njezinoj je naslovnici na isti način, među slovima, »skriven« broj 1701, tj. godina izdanja.

Nada Bezić

OBNOVLJEN KLAVIR U VELIKOJ DVORANI

Velika dvorana Hrvatskoga glazbenog zavoda sigurno je jedan od najljepših koncertnih prostora u Hrvatskoj. Svojom akustikom i posebnim šarmom gotovo je idealna za komorne koncerte i solističke recitale. Običaj je u svijetu da se koncertni klaviri u takvim dvoranama nabavljaju svakih osam do deset godina. Klavir koji danas stoji na podiju je *Steinway*, model D, serijski broj 531605, proizveden i nabavljen donacijom 1995. godine. Jasno da je nakon petnaest sezona vrlo intenzivne uporabe i radi nepovoljnih mikro-klimatskih uvjeta u dvorani klavir već bio na rubu upotrebljivosti za koncerte. Kako HGZ nema financijskih mogućnosti za nabavku novog instrumenta, a institucije nisu pokazale razumijevanje za višestruke molbe Ravnateljstva, odlučeno je da se postojeći instrument temeljito uredi kako bi mogao služiti svojoj svrsi.

Uređenje koncertnog klavira uvijek je riskantan posao. Poimanje »lijepog zvuka« ili »dobrog klavira« vrlo je subjektivno iako, naravno, postoje i vrlo objektivni parametri. Smatrati da postoji idealan klavir potpuna je zabluda. Radovi su obavljani u nekoliko faza i obuhvatili su sljedeće: prije početka sezone 2009/2010 promijenjeni su dotrajali dijelovi: dio žica i vijaka za ugodbu te dotrajali filcevi, osovine i ostali potrošni dijelovi, a postavljeni su novi batići i valjčići na nosačima batića. Nakon toga obavljani su radovi potrebni da se novi materijali prilagode instrumentu: reguliranje mehanike i intoniranje. I, naravno, klavir je temeljito očišćen. Cijelu prošlu sezonu klavir je, tako uređen, bio u redovitoj uporabi. Kako je potrebno određeno vrijeme sviranja da se obavi završno intoniranje i reguliranje, to je obavljeno prije početka ove sezone te je klavir, sada potpuno dovršen, 18. rujna predan na uporabu. Toga dana koncert su održali Đorđe Stanetti i Ljubomir Gašparović, četveroručno svirajući djela Schuberta, Schumanna i Debussyja. Radove na klaviru dobronam je obavio Ljubomir Gašparović, tajnik Ravnateljstva koji se već niz godina skrbi o klavirima Hrvatskoga glazbenog zavoda.

NAJAVLJUJEMO

KONCERT DRUŠTVENOG ORKESTRA

Ponedjeljak, 15. studenoga u 20 sati

Društveni orkestar posvećuje ovaj koncert svojem dugogodišnjem dirigentu Igoru Gjadrovu,
s repertoarom koji je pod njegovim vodstvom često izvodio.

Suitu br. 2 u h-molu, BWV 1067 J. S. Bacha i Concerto grosso, op. 6 br. 7 G. F. Händela dirigirat će Zoran Juranić,
a Vivaldijev Koncert za gudače u d-molu »Madrigalesco«, RV 129 dirigirat će Marcel Bačić.

KLUB HGZ-a

Utorak, 30. studenoga u 19.30 sati

NIVES OPAČIĆ

Javna komunikacija u vrijeme tranzicije i globalizacije (u Hrvatskoj)

Prijelaz iz bivšega socijalističkog društva u novo kapitalističko najčešće zovemo *tranzicijom*. Ona je u mnogim zemljama što su nastale od »bivših« država izazvala velike društvene, ekonomske, političke, pa onda i jezične promjene, što za sobom povlači i modifikaciju nacionalnog identiteta. Budući da društveno-ekonomske promjene nastaju sve više pod utjecajem globalnih kretanja, tako i u lingvistici sve češće govorimo o ekolingvistici

Vrlo brzo nakon osamostaljivanja Republike Hrvatske počela sam primjećivati i pratiti zanimljivu jezičnu pojavu koju nisam primijetila ni u jednom drugom materinskom jeziku: *strah od materinskoga standardnog jezika*. Pod njegovim utjecajem ljudi su spremno prihvatili i naguranoga *djelatnika* (umjesto radnika – samo da ne bude kako je dotada bilo), i samo *glazbu* (nauštrb dotadašnje *muzike*), i izvanpametno *djelatno vrijeme* – a sve od straha da će im se, ako tako ne postupe, priljepiti tada najgora moguća etiketa: jugonostalgičara i komunjare. Lingvistički razlozi nisu se uzimali u obzir ako nisu bili voda na mlin takvim diktatima.

O svim ovim pojavama rado ću govoriti krugu zainteresiranih ljudi iz raznih struka koji posjećuju klubove HGZ-a. Budući da su moji primjeri iz javnih medija, svi će slušatelji moći potvrditi vjerodostojnost samih primjera, jer su im i oni neposredni svjedoci.

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
10000 Zagreb, Gundulićeva 6, fax: 4830701
TAJNIŠTVO: 48 30 833
KNIŽNICA: 48 30 824, otvorena
ponedjeljak, sri. i pet. 11–14, sri. 16–20 sati
BLAGA JNA: 48 30 822, radi
ponedjeljak–petak 10–13 i 19–20 sati
i uvijek jedan sat prije početka koncerta

VELIKA DVORANA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

KONCERTNA SEZONA CLXXXIV (2010/2011)

STUDENI

www.hgz.hr
hgz.info@hgz.t-com.hr

UREDNIŠTVO:

Eva Sedak
Nada Bezić
Maja Milošević

ZA IZDAVAČA:

Marcel Bačić

utorak, 2. XI. u 20 sati

ART AGENT
Guitarra viva
Solist: Petrit Čeku, *gitara*
Bach, Regondi, Ponce, Rodrigo

četvrtak, 4. XI. u 20 sati

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH
UMJETNIKA
Ivan Meleš, *klavir*
Chopin, Schumann
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

utorak, 9. XI. u 20 sati

HRVATSKI KOMORNI ORKESTAR
Solisti: Martina Zadro, Jelena Očić, Radovan
Cavallin, Danijel Detoni
Dirigent: Mladen Tarbuk
Bersa, Mozart, Piazzola, Bjelinski, Ewazen

utorak, 9. XI. u 20 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Radionica utorkom
(Podrumska dvorana)
Voditelj: Tihomir Petrović
ULAZ SLOBODAN

četvrtak, 11. XI. u 20 sati

HRVATSKA UDRUGA KLAPA
Ciklus koncerata dalmatinskih klapa grada
Zagreba
Autorska večer Joška Čaleta: *Čuj slavića di popiva*

petak, 12. XI. u 20 sati

ART AGENT
Trio Orlando
Vladimir Krpan, *klavir*; Tonko Ninić, *violina*;
Andrej Petrač, *violončelo*
Koncert u povodu 25. godišnjice djelovanja
Gost: Aleksandar Milošev, *viola*
Beethoven, Seletković, Brahms

nedjelja, 14. XI u 20 sati

VIRTUOSO
Ciklus studenata Muzičke akademije
Koncert povodom 200. obljetnice rođenja
Frédérica Chopina
Pijanisti: Robert Batelić, Una Smrekar, Ivana
Šenk, Ana Čehil, Nikola Kos
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

ponedjeljak, 15. XI. u 20 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Društveni koncert
Društveni orkestar HGZ-a
Dirigenti: Zoran Juranić i Marcel Bačić
Händel, Vivaldi, Bach
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

utorak, 16. XI. u 20 sati

SPONA – poslovne usluge
Zagrebački kvartet
Haydn, Čajkovski, Gotovac, Schubert

četvrtak, 18. XI. u 20 sati

COLLEGIUM PRO MUSICA SACRA
Koncert ususret blagdanu svete Cecilije
Dirigent: Iva Juras
Skjavić, da Palestrina, Klobučar, Igrec, Britten

nedjelja, 21. XI. u 20 sati

HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL
Suita, sonata, sinfonia, koncert
Umjetničko vodstvo: Laura Vadjon, *violina*
Solisti: Ana Benić, *poprečna flauta*; Laura Vadjon,
violina; Pavao Mašić, *čembalo*
Bach, Händel, Ivančić
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

ponedjeljak, 22. XI. u 20 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Društveni koncert
Lišće žuti
Društveni jazz orkestar HGZ-a - Big Band
Dirigent: Zlatko Dvoržak
Gošća: Jelena Balent, vokal
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

utorak, 23. XI. u 20 sati

ZAGREBAČKI SOLISTI
Gost: Filip Merčep, *marimba*
Bach, Séjourné, Barber, Šipuš

četvrtak, 25. XI. u 20 sati

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH
UMJETNIKA
Zagrebački umjetnici zagrebačkoj publici
Bruno Vlahek, *klavir*
Schubert, Carter, Ravel, Franck
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

petak, 26. XI. u 20 sati

IN MEMORIAM JURICA I ELLA MURAI
Umjetničko vodstvo: Ida Gamulin, *klavir*
Pijanisti: Ana Čehil, Ivana Šošić, Marta
Šimunović, Lidija Škuflić

subota, 27. XI. u 20 sati

Lana Genc, *klavir*
Žarko Perišić, *fagot*
Dani Bošnjak, *flauta*
Prokofjev, Papandopulo, Denisov,
Villa-Lobos, Verdi

utorak, 30. XI. u 19.30 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Klub HGZ-a
(Podrumska dvorana)
Nives Opačić:
Javna komunikacija u vrijeme tranzicije i
globalizacije (u Hrvatskoj)
ULAZ SLOBODAN

utorak, 30. XI. u 20 sati

Tamburaško pjevačko društvo »Zvono«
Gosti: Tamburaški orkestar »Gaj«, Zaprešić-Mače
Dirigenti: Danijel Rožanković i Robert Mihovilić
Voditelj: Dolores Žganec-Vlašić